

Audytor Wydatków Służbowych

Audytor Wydatków Służbowych (Auditors of the Imprest*) był bardzo dochodowym urzędem dawnej Anglii, odpowiedzialnym za kontrolę oficerów Korony otrzymujących zaliczki na pokrycie przewidywanych wydatków związanych z pełnioną przez nich funkcją. W tym miejscu należy podkreślić, że oficerowie otrzymujący środki ze Skarbu Państwa mogli inwestować przydzieloną kwotę do czasu, kiedy musiała ona zostać spożytkowana na cel publiczny.

Zyski z tej inwestycji trafiały do kieszeni oficerów, którzy w przypadku zwolnienia ze służby, nie czuli się w obowiązku zwrócenia do publicznej kasy niewydanych jeszcze pieniędzy.

Urząd Audytora funkcjonował od 1559 do 1785 roku. Mimo że powstał w drugim roku panowania Królowej Elżbiety I Tudor (1533-1603), jego źródła należy upatrywać w chęci sprawowania bezpośredniej kontroli nad niektórymi typami wydatków za czasów panowania Henryka VI (1421-1471)

Audytorzy otrzymywali pensje, które były proporcjonalne w stosunku do kontrolowanego przez nich majątku. Stosunek ten był czasami podnoszony przez Lorda Wielkiego Skarbnika (Lord High Treasurer), w związku z

powiększeniem majątku objętego kontrolą, lub ze względu na wyjątkowy wysiłek, jaki audytor musiał włożyć w swoją pracę.

Audytorzy byli zależni od ministra skarbu. Ta zależność została zniesiona w 1649 roku, kiedy komisja dochodów publicznych z Westminster, zezwoliła audytorom na wezwanie każdej osoby, która otrzymywała dochody z kasy państwa i wytłumaczenia się z ich wydatkowania.

Ta sama komisja zniosła też dotychczasowe zasady naliczania pensji audytorom i zarządziła roczne wynagrodzenie w wysokości 500 funtów dla każdego z nich. Przydzielono im też sekretarzy oraz pokrywano wszelkie wydatki związane z „wynajęciem mieszkania, zakupem piór, atramentu, papieru, pergaminu i wszelkimi przypadkowymi kosztami”.

Za panowania Karola II (1630-1685) powrócił dawny system wynagrodzeń audytorów i zależność od ministra skarbu. Rozwiązania te utrzymały się do czasu zniesienia tego urzędu w 1785 roku.

Każdy z audytorów posiadał zastępcę i kilku pisarzy. Wynagrodzenie audytorów w tym czasie było porównywalne z wynagrodzeniem Głównego Księgowego Banku Anglii (chief cashier of Bank of England). Otrzymywali oni po sto funtów od każdego miliona wartości akcji kontrolowanego przedsiębiorstwa.

Do roku 1745 urząd był już

*synekurą***, gdzie wszelkie czynności były dokonywane przez zastępców audytorów. W latach 80-tych XVII wieku komisarze kontrolujący finanse państwa wydali opinię świadczącą o nieprzydatności audytorów, wnosząc o natychmiastowe zlikwidowanie tej funkcji. W 1785 roku pięcioosobowa ława komisarzy została powołana na miejsce Audytorów Wydatków Służbowych. W 1866 roku uchwalono Ustawę o Skarbie Państwa i Kontroli, która precyzowała obowiązki biura kontroli. Biuro mogło powołać kontrolera i audytora generalnego, wraz z przydzieleniem im niezbędnej kadry do kontroli finansów w ministerstwach.

* ang. *imprest* – zadatek na wydatki służbowe w „*Dictionary of economic terms*”, Kienzler 2006

** *synekura* – urząd, którego pełnienie nie pociągało za sobą odpowiedzialności, lub urząd sprawowany przez zastępców

Źródła: *“Household Words”*, Tygodnik, red. Karol Dickens, t.11, 3.02-28.07.1855 r. Wyd. Bradbury & Evans Printers, Londyn; Iwona Kienzler „*Dictionary of Economic terms*” Banking FinanceLaw Wyd. C.H.Beck, Warszawa 2006; 1911encyclopedia.org; pepysdiary.com; nationalarchives.gov.uk; spiritus-temporis.co